

La poesia, les donzelles, epíleg

Tot i que la poesia s'acostuma a contraposar a la prosa, un intent de definició *ex-contrario* de la poesia podria dir que el veritable antònim de la poesia és la lògica matemàtica. I la lògica matemàtica és l'exponent de les teories totalitaristes d'explicació del món a les quals es van abocar els científics i els economistes en la primera meitat del segle XX. Tot rellegant Gottlob Frege, om veu com, en un desesperat intent de posar la lògica lluny de la psicologia, el logicista frega per establir una definició d'allò que anomena 'objectivitat real' (allò que percebo amb els meus sentits i també pot ser percebut per altres) i també l'objectivitat no real' (o l'univers dels pensaments que són veritat perquè hi ha fets que els corroboren). Aquesta darrera part, és clar, li ocupa el gruix de les seves "investigacions lògiques" i es pot dir que arriba a proposar un model que serà decisiu per a la ciència i la tècnica. Els models ajuden al progrés, però s'ha de dir que, i aquest recull de poesia intitulat *Les Donzelles de l'any 2000* n'és un bon exemple, hi ha molta part de la realitat que queda fora del model. Els models haurien d'anar acompanyats d'un percentatge aproximatiu d'allò que no poden explicar (la qual part acostuma a ser molt grossa). La poesia toca part d'aquest percentatge i és un complement obligat de la lògica per a un model que aspiri a trobar una teoria total.

En aquest recull trobaríem, emulant Frege, bàsicament quatre menes de predicats: allò que podríem anomenar l'objectivitat real, i que és l'espai, el temps (i a cops la temàtica) d'aquestes joves poetes en llengua catalana. Després hi ha allò que podríem anomenar objectivitat no real (és a dir, la interpretació mental de l'objectiu real) en tercer lloc hi hauria l'objectivitat irreal (la imatgeria) i després, naturalment, la subjectivitat. Intentaré explicar-me millor: els països de parla catalana són alhora causa i efecte de la producció de les autores que es ressenyen (amb la manca una mica dolorosa de les poetes de Lleida), i aquesta territorialitat no és una mera circumstància en uns temps en què es parla de l'esforç pacífic identitari català com el d'una idea nova de democràcia, d'una democràcia real (interpretació), i del fet de ser dona com del màxim exponent de reivindicació identitària pacífica després del màxim intent històric de minimització i desnonament d'identitat mai perllongat. La dona, ésser humà atrapat des fa segles en el que la psicologia denomina 'doble vincle' (*ets una reina, ets la meva princesa, i ara fes el dinar, para'm la taula i obre't..*) crea, per tal d'escapolir-se del seu destí, l'objectiu irreal. Dins la lògica del llenguatge, les nostres donzelles juguen amb la imatgeria per tal d'articular la seva realitat a desgrat de la manipulació a que poden ser sotmeses i també per a dibuixar un nou marc on poder existir. Aquí és on intervé la subjectivitat perquè, si el discurs que parla d'allò objectivable es desvetlla ple d'incompletituds i de mentides, només allò exclusivament personal, ja sigui fet, interpretació o pensament, esdevé un punt tant de partida com d'arribada.

Aquest llibre suposa una radiografia del sentir d'un temps. Les poetes no han escrit els seus versos per a competir unes amb les altres, per guanyar prestigi o favors laborals, ni tan sols per canviar el rumb de la literatura. Cap d'aquestes autores pretén dir una veritat profètica. En l'ús lliure, coneixedor i respectuós de l'idioma, diuen la part que els toca entre allò que s'ha dit i allò que no s'ha dit encara, posen la seva peça al trencaclosques de la història. Elles (i les poetes que les precediren i les prologuen) posen les lloses d'un camí que és en construcció i que du més lluny del que podem imaginar ara envers la dignitat i la llibertat. Aquesta antologia, com les antologies de les generacions anteriors que la precedeixen, mostra una

actitud clara d'*affidamento*, concepte encunyat per la revista feminista milanesa Sottosopra el 1983 i que es refereix a l'intercanvi que es produeix quan unes dones ajuden a altres dones a realitzar els seus desitjos i els seus somnis. Crec no equivocar-me si dic que Mercè Rodoreda és l'autor català (incloent homes i dones) més traduït de la història literària en la nostra llengua, i que, si la societat del seu temps l'hagués reconegut i l'hagués presentat com a candidata (com va fer amb Carner) potser avui ja tindríem un premi Nobel a la literatura catalana. Aquells que aspiren a premi Nobel potser no estaran d'acord, però segur que cap de les autores del llibre no s'escandalitza, perquè el seu sentiment identitari és no-hegemònic. En l'*affidamento* la neutralitat es substitueix per l'acció, i és això també el que fa el poema, substitueix la neutralitat a la qual el món vol subsumir el propi cos per la paraula.

En la meua lectura particular, he subratllat versos que crec que mostren una manera de fugir de les etiquetes:

Begonya Pozo: "Ni puta, ni bruixa, ni monja, ni mare"; Jessica Pujol: "no puc / enyorar-te, sóc filla d'un divorci / i sucumbeixo a l'esperit nostàlgic"; Mireia Calafell: "l'amor romàntic alimenta les putes, / l'amor romàntic alimenta les putes. // Però ni amb la repetició t'has convençut."

Versos que denuncien la mentida i la hipocresia:

Montserrat Costas "Que ve el llop //Jo queveelllopejo / Tu queveelllopeges / Ell queveelllopeja..."; Xènia Dyakonova "Que no ets tu (..un falsificador de monedes..) (...) / quan saludes tantes persones que en realitat no et farien cap mal si es morissin demà mateix"; Teresa Bosch Vilardell "Com pot ser que aquest home que quan parla no fa més que escopir or (...), que té la dona exactament a un cos i mig per l'altra banda, (...) tingui la mà refotuda damunt (..) del meu cul?"; Maite Brazales "Véns amb compte nin / que els dolents són a tots els llocs de la casa"; Mireia Companys Tena "cisellaràs noves coartades / amb mots pretèrits i gestos gastats, / mentre una cigarreta t'abrusa els llavis"

Versos que elogien la soledat i l'homosexualitat

Sílvia Bel "Els feliçment aparellats / tenen el radar adormit. / En canvi, els qui som un de sol / en portem un a dins del pit que fa pi-pip, pi-pip"; Maite Brazales "Té gràcia! Ja no us necessit! Després de xuclar fort un porro fet amb pèls de cony que m'ha dut l'èxtasi"

Però en una lectura estocàstica (un recompte de paraules fet amb el programa AntConc – després d'extreure'n els pròlegs-, he trobat que la paraula més freqüent (a banda de les semànticament buides com ara articles o conjuncions ,es QUAN, seguida de PELL,i després SENSE, COS, TOT, TU, DINS, MEU, AIGUA, MANS, TEMPS, FER, LLUM, MÓN, SEMPRE, SOL, POR, VIDA, ENCARA, DONA, AMOR, ULLS, MOTS, POC, COR, DESIG, HORES, PARAULES... LLAVIS, LLIT, MARE...

Aquestes donzelles (donzella que ve de *domnicilla*, diminutiu de domina, senyora, i aquest de domus, casa) són poetes que cerquen una resposta en el si del temps i ho fan a partir del món sensorial i de la pell. Com si fossin aigua. I tot això continuarà.

Anna Aguilar-Amat, Cardedeu, Novembre 2012